

Handleplaner til revisionsbemærkninger vedrørende årsregnskabet 2024 og opfølgning på handleplaner fra den løbende revision 2024

Revisionsbemærkninger rapporteret i løbet af året	
Nr. 1 Ibrugtagningstilladelser på it-systemer	Forvaltningerne
Revisionsbemærkninger vedrørende årsregnskabet	
Nr. 2 Forsikring ØKF	Økonomiforvaltningen
Nr. 3 Informationssikkerhed	Forvaltningerne
Nr. 4 Ejendomsvedligehold	Økonomiforvaltningen
Nr. 5 Fritagelse for ejendomsskat	Økonomiforvaltningen
Nr. 6 Godkendelse af indkøb BUF	Børne- og Ungdomsforvaltningen
Nr. 7 Revision af balancen	Forvaltningerne
Nr. 8 Anlægsprojekter	Teknik- og Miljøforvaltningen, Økonomiforvaltningen, Socialforvaltningen, Kultur- og Fritidsforvaltningen, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen
Nr. 9 Egenbetaling – Indtægter SOF	Socialforvaltningen

Nr. 1 Ibrugtagningstilladelser på it-systemer	
Gives til	Forvaltningen
Observationer og risici: Af Forretningscirkulæret for it-anskaffelser, der er bindende for alle forvaltninger, fremgår det, at et nyt it-system skal sikkerhedsvurderes og have en ibrugtagningstilladelse, inden det idriftsættes. En sikkerhedsvurdering tager stilling til, at alle krav til informationssikkerhed og databeskyttelse er opfyldt. Hvis en ibrugtagningstilladelse ikke kan udstedes forud for idriftsættelsen, skal sagen behandles som uoverensstemmelse. Dette indebærer en eskalering til relevante ledelsesforaer, hvor der skal opnås enighed, hvis sagen ikke skal eskaleres yderligere til de relevante administrerende direktører, borgmestre og ultimativt til Økonomiudvalget. Det er forbundet med stor risiko for kommunen at idriftsætte et it-system uden en sikkerhedsvurdering og en ibrugtagningstilladelse.	
Opfølgning 2024 Forvaltningernes har besluttet og igangsat en handleplan, som omfatter: - KIT foretager en tilpasset sikkerhedsvurdering af - IT-systemer i drift fra før 2018, der har undergået væsentlige ændringer. - IT-systemer ibrugtaget før 2018 uden ibrugtagningstilladelse, men hvor der efterfølgende er foretaget en risikovurdering. - KIT gennemgår systemer registreret som "ikke-godkendt" i FISKK og går i dialog med relevante forvaltninger om nødvendigheden af eskalation, ny sikkerhedsvurdering eller udfasning af ikke-godkendte IT-systemer. Handleplanen forventes gennemført i perioden Q4 2024 til Q2 2025.	
Revisionsbemærkning:	Berørt(e) forvaltning(er):
I lighed med tidligere år henstilles det, at - at der udføres en tilpasset sikkerhedsvurdering af systemer ibrugtaget før 2018, samt, - at de systemer, der har status "ikke godkendt" eskaleres, jf. anskaffelsescirkulæret, og der træffes de nødvendige foranstaltninger, bl.a. om udfasning, idet disse, jf. kommunes regler, udgør en sikkerhedsrisiko.	Forvaltningerne
Handleplan august 2025	Status august 2025
Socialforvaltningen Følgende handleplan skal sikre, at udestående SOF-systemer får en ibrugtagningstilladelse og dermed godkendelse i FISKK:	Socialforvaltningen

1. SOF har 121 systemer i FISKK. Ud af de 121 har 84 systemer en ibrugtagningstilladelse. 37 systemer mangler en ibrugtagningstilladelse efter den aktuelle anskaffelsesproces i FISKK. 7 systemer ud af de 37 er aktuelt sendt til sikkerhedsvurdering i KIT. Heraf er 4 systemer med status "ikke godkendt" i FISKK. Der udestår derved 30 systemer, der skal forberedes og sendes til sikkerhedsvurdering i KIT. Socialforvaltningen melder yderligere 10 systemer ind til sikkerhedsvurdering i KIT i Q3 og Q4 2024. De sidste 20 systemer meldes ind i Q1 og Q2 2025. <u>Deadline for handleplan: 2. kvartal 2025.</u>	• Socialforvaltningen havde oprindelig 30 systemer, der skulle forberedes og sendes til sikkerhedsvurdering i KIT. • Ved gennemgangen er 7 systemer blevet lukket, og de 23 resterende er klarmeldt til KIT med henblik på at få en ibrugtagningstilladelse. • 20 systemer har nu fået en ibrugtagningstilladelse, 1 system er lukket, og de 2 resterende systemer udfases i oktober 2025 og har derfor ikke fået en ibrugtagningstilladelse (ikke godkendt). For SOFs vedkommende er handleplanen derved afsluttet 2. kvartal 2025.
---	---

Nr. 3 Informationssikkerhed	
Gives til	Forvaltningerne
Observationer og risici: Siden 2021 har revisionen løbende påpeget behovet for at styringen og gennemsigtigheden af arbejdet med informationssikkerhed i KK, skal styrkes væsentligt. Dertil kommer, at nye lovgivninger og reguleringer (aktuelt NIS2, AI Act og forventede yderligere reguleringer de kommende år) kræver en større grad af gennemsigtighed, hvor ledelsen vil blive afkrævet svar om prioriteringer, dokumentation og det ledelsesmæssigt vedtagne sikkerhedsniveau hvilket bl.a., kræver at KK har et ISMS. ØKF har udarbejdet et dokument der beskriver hovedbestanddelene i en ISMS-implementering omfattende den samlede informationssikkerhed i Københavns Kommune: 1. Topledelsen beslutter overordnet organisering, risikovillighed, krav til rapportering mv., som ønskes. Beslutningen træffes ud fra det aktuelle trusselsniveau, kritikalitet af kerneopgaver og typer af data, som den ønsker. 2. ISMS'ets fundament i form af nødvendige styringsdokumenter udformes og godkendes af relevante instanser. Fundamentet kommunikeres gennem bl.a. skriftlige produkter, uddannelse og workshops. 3. Forretningsaktiviteter risikovurderes i forhold til informationssikkerhedsmæssige risici. Risici planlægges nedbragt til acceptabelt niveau gennem implementering af nødvendige foranstaltninger. Topledelsen inddrages i risikoaccept. 4. Konkrete organisatoriske, teknologiske, fysiske og menneskelige foranstaltninger implementeres ud fra kravgrundlag, standarder mv. 5. Compliance og dokumentationsarbejde samler op på identificerede risici, status for implementering af foranstaltninger, målopfyldelse mv. gennem bl.a. monitorering, (selv)evalueringer og revisioner. Der er i praksis en løbende vekselvirkning mellem nr. 3, 4 og 5. På baggrund heraf evalueres ISMS'et med rapportering og anbefalinger til topledelsen. 6. Topledelsen beslutter på baggrund af rapportering, om ISMS'et er egnet, tilstrækkeligt og effektivt, og hvilken videre udvikling arbejdet skal fortsætte i. Herefter returneres til punkt 1 eller 2. Når ISMS'et er etableret, skal cyklussen køre på hhv. KK-niveau og på forvaltningsniveau. Det er således forventningen, at der i hver af de syv forvaltninger kører parallelle rapporterings- og beslutningsprocesser mod egen direktion, og at Økonomiforvaltningen på den baggrund herfra sammenstiller en overordnet rapportering og status til ØU. I tillæg hertil arbejdes med supplerende handleplaner som i væsentlig grad er væsentlige og nødvendige	

tiltag i forhold til informationssikkerheden i KK. ▶ Implementering af CIS 18 kontroller på cybersikkerhedsområdet inden for den it-infrastruktur, som Økonomiforvaltningen varetager ▶ Ændring af IT-Anskaffelsesprocessen	
Revisionsbemærkning: Der er udarbejdet en handleplan for første fase frem til marts 2026, der afsluttes med et 'stop and go' med beslutning om næste fase. Det er forventningen, at ISMS-implementeringen vil forløbe over 3 år, hvor delelementer løbende vil overgå til drift og øge den ledelsesmæssige gennemsigtighed omkring informationssikkerheden. Det henstilles, at arbejdet gennemføres hurtigst muligt således at den periode hvor den øverste ledelse må acceptere et "uklart" billede af den samlede informationssikkerhed, herunder manglende viden om foranstaltninger og effektiviteten af kontroller samt residualrisikoen reduceres mest muligt. Det henstilles endvidere, at: ▶ implementering af CIS 18 kontroller på cybersikkerheds- området sker hurtigst muligt og omfatter den samlede it-infrastruktur i KK ▶ it-anskaffelsesprocessen følger de krav der stilles i ISO'erne, herunder 27001 Annex A. Annex A omhandler de sikkerhedskontroller, som KK bør implementere i forbindelse med en it-anskaffelsesproces der skal sikre en sammenhængende informationssikkerhed i KK baseret på standarder og best practice.	Berørt(e) forvaltning(er): Forvaltningerne
Handleplan august 2025 Socialforvaltningen Bemærkningen om informationssikkerhed i KK er givet til alle forvaltninger. For SOF betyder det, at forvaltningen følger nedenstående aktiviteter for etableringen af ISMS med afsæt i, - der er udarbejdet en handleplan for første fase frem til marts 2026 for etablering af ISMS på tværs af KK og andre nødvendige forberedende aktiviteter. Fasen afsluttes med et "stop and go" med beslutning om næste fase. - at SOF deltager i de 5 udvalgte arbejdsgrupper, der skal understøtte etableringen af ISMS (ISMS, foranstaltning, GRC, uddannelse/awareness og risiko). - at SOF sikrer, at alle systemer i FISKK har en opdateret kritikalitetsscore. - at Økonomiforvaltningen vil tage initiativ til en fælles afdækning af infrastruktur i KK mhp. lokal implementering af CIS18 i de forvaltninger, der er ansvarlige for infrastruktur. - It-anskaffelsesprocessen er under genbesøg, og Økonomiforvaltningen vil i forbindelse	Opfølgingsplan Socialforvaltningen Afventer første fase frem til marts 2026, hvor projektet vil blive evalueret af ØKF sammen med forvaltningerne.

hermed sikre indarbejdelse af de konkrete ISO-krav vedr. it-anskaffelser.	
---	--

Nr. 7 Revision af balancen	
Gives til	Forvaltningerne
Observationer og risici: Der er udarbejdet en årsrapportering på balancen for 2024 til hver forvaltning. Med udgangspunkt i at regnskabet skal være rigtigt (jf. bekendtgørelse om kommuners budget- og regnskabsvæsen, revision mv.), fremgår det af rapporten, om der er forhold på balancen, som ikke er retvisende og omfanget heraf. Det er ligeledes muligt i de respektive politiske udvalg at orientere sig i forhold, der vedrører egen forvaltning samt i handleplanerne, der skal håndtere disse forhold. Pr. 31. december 2024 er der foretaget afstemning af i alt 2.412 balancekonti i hele kommunen, hvoraf: ▶ 2.346 konti er kategoriseret 1 som "Afstemt uden bemærkninger" ▶ 47 konti er kategoriseret 2 som "Afstemt til opfølgning" ▶ 19 konti er kategoriseret 3 som "Ikke afstemt". Ved vores gennemgang har vi følgende observationer: Validering af årsrapporteringen Vi har konstateret at 11 konti fejlagtigt er kategoriseret 1 "Afstemt uden bemærkninger". De konstaterede fejl kan væsentligst henføres til forhold vedrørende anlægsaktiver jf. nedenfor. Beløb i kategori 2 og 3 mere end et år gammelt Vi har konstateret poster på 14 konti for samlet netto 2,6 mio. kr., som er af ældre dato. Kontiene kan primært henføres til Mændenes hjem, Book Byen, systemmellemregninger pas/kørekort og OPUS-Debitor. Book Byen var også omtalt i 2023. Vi skal gøre opmærksom på, at uspecificerede poster af ældre dato generelt er ressourcetunge at undersøge og berigtige, ligesom der er en forøget risiko for besvigelser og økonomiske tab for kommunen. Det henstilles derfor, at forvaltningerne sikrer, at posteringer på balancekonti afstemmes og berigtiges løbende. Vi skal særligt henlede opmærksomheden på de systemmæssige udfordringer, der er vedrørende Book Byen, systemmellemregninger pas/kørekort og OPUS-Debitor, hvor der er manglende betaling fra Region Hovedstaden vedrørende refusion, der ikke er udredt og fortsat akkumulerer. Koncernservice har beskrevet og rapporteret problemområderne til forvaltningerne i årsrapportering på balancen 2024. Klassifikation mellem "Bygninger" på 16.149,8 mio. kr., "Grunde" på 6.436,4 mio. kr., "Tekniske anlæg" på 328,8 mio. kr. og "Aktiver under opførelse" på 2.635,8 mio. kr. Værdien af Bygninger er 109,3 mio. kr. for høj, og værdien af Grunde er 83,1 mio. kr. for lav, Tekniske anlæg er 26,4 mio. kr. for lav og Aktiver under opførelse er 0,2 mio. kr. for høj. Fejlen kan væsentligst henføres til fejl vedr. registreringen af køb af ny ejendom. Aktiver under opførelse, udviser ultimo 2024 2.635,8 mio. kr. Aktiver under udførelse er 96,9 mio. kr. for høj. Fejlen kan væsentligst henføres procesfejl i ØKF. Likvider, udviser ultimo 2024 15.919,8 mio. kr. Likvide aktiver er 27 mio. kr. for høj. Fejlen kan henføres til en fejlkontering af et forlig, som har modsatrettet effekt på kommunens kortfristede gældsforpligtelser. Omsætningsaktiver: Tilgodehavender, udviser ultimo 2024 3.085,1 mio. kr. Tilgodehavender er ca. 3 mio. kr. for høj. Fejlen kan henføres til beregningsfejl i opgørelse af berigtigelser af kommunemoms vedr. tidligere år, og har således resultateffekt. Egenkapital, udviser ultimo 2024 36.221,3 mio. kr. Kommunens egenkapital er som følge af de samlede ikke-korrigerede fejl 94 mio. kr. for høj (netto). Ændringen kan henføres til korrektion af Årets resultat på -4,4 mio. kr. og korrektion af balancen på 98,4 mio. kr.	

Revisionsbemærkning:		Berørt(e) forvaltning(er):
Det henstilles, at de respektive forvaltninger udarbejder specifikke handleplaner, som sikrer berigtigelse af de konstaterede fejl og mangler samt får etableret processer, der fremadrettet sikrer, at områderne administreres betryggende.		Forvaltningerne
Det henstilles, at ØKF genbesøger de nuværende processer, så det i højere grad sikres at regnskabet kan aflægges uden væsentlige fejl. Som nævnt i afsnit 5.1 er konstaterede ikke-korrigeret fejlinformation med effekt på årets resultat eller egenkapital skematisk opsummeret i afsnit 6. Det er vurderet, at forholdene ikke er væsentlige i forhold til den samlede vurdering af kommunens årsregnskab.		Økonomiforvaltningen
Handleplan august 2025		Opfølgningsplan
Socialforvaltningen Socialforvaltningen har afventet korrekte regnskabstal fra Mændenes hjem, hvilket har haft betydning for muligheden for at afstemme balancen rettidigt. Mændenes Hjem har ændrede regnskaber for 2023, hvilket nu er håndteret korrekt over balancen og driften. Alle forvaltningens balancekonti er dermed afstemt pr. juni 2025. Problemstillingen har kun omhandlet Mændenes Hjem, derfor er handleplanen afsluttet.		Socialforvaltningen De nødvendige handlinger for at imødekomme revisionens henstillinger er gennemført, og de konstaterede fejl og mangler er blevet berigtiget. Der er derfor ikke behov for yderligere opfølgning.

Nr. 8 Anlægsprojekter		
Gives til		Teknik- og Miljøforvaltningen, Økonomiforvaltningen, Socialforvaltningen, Kultur- og Fritidsforvaltningen, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen
Observationer og risici: Jf. budget- og regnskabssystem for kommuner fremgår det, at der skal aflægges særskilt anlægsregnskab, når bruttoudgifterne udgør 2 mio. kr. eller derover. Jf. kommunens regler skal et anlægsprojekt være afsluttet og regnskabsaflagt senest 31. maj, det andet år efter det år, anlægget er ibrugtaget. På baggrund af oplysninger fra forvaltningerne er det konstateret, at en del regnskaber skulle have været aflagt senest maj 2025. ▶ TMF mangler at aflægge 34 anlægsregnskaber ▶ ØKF mangler at aflægge 5 anlægsregnskaber ▶ SOF mangler at aflægge 8 anlægsregnskaber ▶ KFF mangler at aflægge 1 anlægsregnskab Jf. budget- og regnskabssystem for kommuner fremgår det, at regnskabsmaterialet skal dokumentere bogføringen og verificerer dens rigtighed – kommunen skal sikre eksistensen af et transaktions- og kontrolspor i bogføringen. Ved vores gennemgang har vi konstateret manglende dokumentation for de medtagne udgifter i et væsentligt omfang i 2 aflagte anlægsregnskaber. Forholdet kan henføres til 1 anlægsregnskab i BIF og 1 anlægsregnskab i KFF.		
Revisionsbemærkning:		Berørt(e) forvaltning(er):

Det henstilles, at lovgivning og kommunens regler vedrørende aflæggelse af anlægsregnskaber efterleves.	Teknik- og Miljøforvaltningen, Økonomiforvaltningen, Socialforvaltningen, Kultur- og Fritidsforvaltningen
Endvidere henstilles, at forvaltningerne sikrer at der er dokumentation for de afholdte udgifter der medtages i anlægsregnskaberne.	Kultur- og Fritidsforvaltningen, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen
Handleplan august 2025 Socialforvaltningen Socialforvaltningen vil udarbejde anlægsregnskaber for de 8 afsluttede anlægsprojekter med henblik på politisk behandling i efteråret 2025 (forventet behandling af Borgerrepræsentationen d. 13. november 2025). Socialforvaltningen vil følge op på, at processen vedr. aflæggelse af anlægsregnskaber for anlægsprojekter fremadrettet vil blive fulgt. Deadline for handleplan: 13. november 2025	Opfølgningsplan Socialforvaltningen Socialforvaltningen vil sikre, at der er indmeldt sager vedr. anlægsregnskaber til Socialudvalgets møde den 8. oktober 2025.

Nr. 9 Egenbetaling - Indtægter SOF	
Gives til	Socialforvaltningen
Observationer og risici: Jf. serviceloven betaler beboere for ophold i boformer efter §§ 107-110. Videre fremgår det af betalingsbekendtgørelsen, at betaling for ophold i boformer efter § 107 sker af beboerens arbejdsindtægt, pension, kontanthjælp eller anden indtægt. Kommunen kan først opkræve egenbetaling fra det tidspunkt, hvor borgeren får meddelt afgørelsen om det konkrete beløb, som borgeren skal betale. Det gælder, selvom det fremgår af betalingsbekendtgørelsen, at beboeren skal betale fra opholdstidspunktet, hvis det er et midlertidigt botilbud eller rådighedstidspunktet, hvis det er et længerevarende botilbud. SOF har afdækket, at der er fejl og mangler vedr. borgerrettede indtægter der medfører behov for: 1. en genopretning af opgaven vedr. beregning og opkrævning af borgerrettede indtægter 2. at tilbagebetale for meget opkrævet egenbetaling til borgerne. I forbindelse med revisionen af særligt dyre enkeltsager på børneområdet er det ligeledes konstateret, at der på udvalgte sager ikke er truffet afgørelse om egenbetaling ej heller opkrævet egenbetaling. Det kan have medført, at kommunen har hjemtaget for meget statsrefusion. Opfølgning 2024 <i>Genopretning</i> Vedrørende afgørelser om egenbetaling på børneområdet, er forvaltningen ikke nået i mål som forventet. Ligeledes udestår der gennemgang af et mindre antal borgersager på de resterende forvaltningsområder. <i>Tilbagebetaling</i> SOFs gennemgang er afsluttet ultimo 2024, og der er truffet afgørelse om at skulle tilbagebetale i alt 15,1 mio. kr. til i alt 291 borgere som enten har været opkrævet uden en afgørelse eller der har været fejl i beregningsgrundlaget. Det har ikke været muligt at tilvejebringe oplysninger om de konkrete og specifikke huslejer herunder udgifterne til varme, lys og vand for en række af borgerne tilbage i tid. Dette gør at det ikke er muligt at foretage en præcis beregning i overensstemmelse med de gældende regler. I stedet arbejdes med et nøgletal (gennemsnitsbetragtning) hvor der yderligere fratrækkes 15%, ud fra et forsigtighedsprincip.	
Revisionsbemærkning:	Berørt(e) forvaltning(er):

Revisionsbemærkningen relaterer sig til to forhold: ▶ Genopretning (ikke afsluttet jf. nedenfor) ▶ Tilbagebetaling (afsluttes ved den politiske godkendelse jf. nedenfor) <i>Genopretning</i> Vi henstiller, at SOF fortsætter arbejdet med at sikre, at betalingsbekendtgørelsen efterleves på alle områder, således at de indtægter, som kommunen er berettiget til opkræves korrekt, samt at der hjemtages korrekt statsrefusion. Den del af revisionsbemærkningen som vedrører genopretning er derfor ikke afsluttet, og vi vil følge op herpå i 2025. <i>Tilbagebetaling</i> Vi tager til efterretning, at SOF ikke er stand til at tilvejebringe oplysninger om de konkrete huslejer m.v. for en række af borgerne tilbage i tid, hvilket gør at det ikke er muligt at foretage en beregning i overensstemmelse med de gældende regler. SOF har ved at fratrækkes 15%, ud fra et forsigtighedsprincip, forsøgt at sikre at ingen borgere stilles dårligere end hvis beregningen var foretaget i overensstemmelse med reglerne. Det økonomiske tab som der må forventes at være ved denne metode, rammer således Københavns Kommune. Således kan revisor ikke bekræfte at beregning og evt. tilbagebetaling er foretaget i overensstemmelse med gældende regler og retningslinjer og således skal procesrisikoen og det medfølgende økonomiske tab godkendes politisk. Den del af revisionsbemærkningen som vedrører tilbagebetaling lukkes således i forbindelse med den politiske godkendelse.	Socialforvaltningen
Handleplan august 2025 Socialforvaltningen Genopretning: • Socialforvaltningen har i efteråret 2024 etableret et centralt forankret team, der har ansvaret for at træffe afgørelser i sager om egenbetaling på botilbud og dermed sikre, at betalingsbekendtgørelsen efterleves på alle områder. Teamet har overtaget ansvaret for beregning af egenbetaling på § 107-tilbud og vil i løbet af 2025 overtage ansvaret for beregning af egenbetaling på botilbud efter SEL §§ 108, 109 og 110. Denne del af handleplanen forventes afsluttet ultimo 2025. • Socialforvaltningen har, ultimo juni 2025, ni borgersager på SEL §§ 107, 108, 109 og 110, og er ved at indhente oplysninger fra borger samt eksterne botilbud, for at kunne træffe afgørelse om egenbetaling. Der forventes at være truffet afgørelse om egenbetaling i disse sager inden udgangen af tredje kvartal 2025. • Socialforvaltningen vil gennemgå 161 anbringelsessager på børneområdet med henblik på at træffe afgørelse om egenbetaling (for	Opfølgingsplan Socialforvaltningen • Socialforvaltningen vil følge op på, om der er udarbejdet nye forretningsgange for beregning af egenbetaling for ophold på botilbud efter SEL §§ 108, 109 og 110. • Socialforvaltningen vil følge op på, om der er truffet afgørelse om egenbetaling, samt at der opkræves betaling fra de ni borgere, der pr. juni 2025 mangler en afgørelse om egenbetaling. • Socialforvaltningen vil følge op på, om der er truffet afgørelse i alle sager om forældrebetaling/egenbetaling for anbragte børn og unge. • Socialforvaltningen vil følge op på, om sager, hvor der er hjemtaget forkert statsrefusion, er blevet berigtiget.

anbragte unge over 18 år i efterværn) og forældrebetaling (for anbragte unge under 18 år). Der forventes at være truffet afgørelse i alle anbringelsessager på børneområdet inden udgangen af tredje kvartal 2025. • Socialforvaltningen vil gennemgå relevante sager, hvor der er hjemtaget statsrefusion for at sikre, at der er hjemtaget korrekt refusion. Hvis der er hjemtaget for meget statsrefusion grundet fejl eller mangler i afgørelser om egenbetaling/forældrebetaling, vil dette blive berigtiget inden udgangen af 2025. Deadline for handleplan: 31. december 2025.	
---	--